

Son zamanlarda anket uygulama teknikleri iletişim teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak artmaktadır. Anketler, uygulandıkları araçlar itibariyle değişik isimler alır. Örneğin; yüzyüze anket, telefonla anket, posta yoluyla anket, internette anket vb. Bunlardan en çok kullanılan anket uygulama teknikleri aşağıda kısaca açıklanmıştır.

Yüz yüze Anket: Anketi uygulayan görüşmecinin, cevaplayan kişiyle bir araya gelerek anketi uygulamasıdır. Anket formunun çok uzun olduğu, yüksek bir cevaplama oranı ve cevapların hemen istendiği durumlarda, çok değişik bilgilerin toplanacağı hallerde sıkça kullanılır.

Bu teknik uygulanırken aynı zamanda bir başka teknik olan gözlem tekniğinin uygulanmasına imkân verdiği için daha fazla bilgi edinilmesini sağlar. Diğer yöntemlere göre çok daha esneklerdir. Uygulanması sırasında cevaplandırıcının, anlayamadığı soruları sorarak daha doğru ve tutarlı bilgiler vermesi sağlanır.

Yüz yüze anket uygulamasının olumsuz yönlerinden biri maliyetinin yüksek olmasıdır. Aynı zamanda uygulanması uzun bir zaman gerektirdiğinden süre açısından geniş bir zaman dilimi gerektirir.

Anketin uygulanması esnasında görüşmecinin varlığından dolayı cevaplayıcıyı etkileme veya yönlendirme olabilir. Hayali görüşmeler yapılabilir. Uygun olmayan cevaplayıcıların seçilmesinden kaynaklanan hatalar yaşanabilir.

Telefonla Yapılan Anket: Telefonla yapılan anket, bir anlamda yüz yüze ankete benzer. Bu yöntemde aradaki bağlantı telefonla sağlanır. Anında cevap alınması gereken, araştırmanın çok kısa sürede tamamlanmasının istendiği hallerde tercih edilir. Anketörler, merkezi bir yerde bulduklarından daha kolaylıkla kontrol edilebilir ve yüz yüze görüşmedeki önemli sakınca olan uydurma anketler önlenir. Telefonla anket, bazı durumlarda öteki anket türlerinde yardımcı araç olarak da kullanılır. Ancak telefon ile yapılan anketlerde sınırlı sayıda veri elde edilebilir.

Bu yöntemle toplanan bilgilerin doğruluğunun test edilmesi zordur. Telefonda konuşan kişinin ses tonundan ve vurgulamalarından yanlış anlamlar çıkarılabilir. Ayrıca Şive veya lehçe farklılıklarından dolayı yanlışlıklar olabilir.

Posta Yolu ile Anket: Posta yolu ile anket uygulamasında yazılı bir anket formu herhangi bir vasıta ile (posta olması Şart değil) cevaplayıcıya ulaştırılır ve cevaplar da yine herhangi bir araç ile araştırmacıya geri iletilir. Posta yolu ile uygulanan anketlerde geniş bir coğrafi alanı kapsayan kişilere çok ucuz ve kısa bir zamanda ulaşmak ve onlardan veri toplamak mümkündür. Aynı zamanda çeşitli ve ayrıntılı konuları araştırmaya imkân verir. Arada bir anketörün bulunmaması, cevaplayıcıların özel konularda daha serbest ve açık davranmalarını kolaylaştırır ve bunlardan kaynaklanacak hatalar ortadan kaldırılmış olur.

Posta ile yapılacak anketlerin en olumsuz tarafı cevaplanma oranının çok düşük olmasıdır. Bu tür düşük oranlar örneğin ana kütleyi temsil edebilme özelliğini azaltır. Bu nedenle posta yolu ile anket uygulanırken cevap vermeyi teşvik etmek amacıyla başka yöntemlerle desteklenmesi gerekir. Örneğin, ilgi çekecek bir konu, kısa bir anket formu, bir hediye, cevaplama ve geri postalamayı kolaylaştırıcı boş zarf ve pul gönderilmesi, cevaplayıcıların önceden kendilerine anket için başvurulacağı konusunda uyarılmaları, hemen cevap vermelerinin rica edilmesi gibi tedbirlerle cevaplama oranı artırılabilir. Diğer yöntemlere göre uzun bir süre gerektirir. Aynı zamanda soruların tam olarak anlaşılıp anlaşılmadığından emin olunamaz. Anket cevaplandırılıp geri gönderilmeyebilir. Anket cevaplandırılrsa bile hedef alınan kişi tarafından doldurulup doldurulmadığı bilinemez. Ama cevap formu alındıktan sonra telefon ile anket hakkında birkaç soru sorularak bu durum tespit edilebilir. Cevaplama oranı düşük olursa birim başına düşen maliyet yükselir.

İnternet Yolu ile Anket: Son zamanlarda sıkça kullanılan yöntemlerden biridir. Ancak çok sınırlı sayıda veri elde edilebilir. Sadece belirli bir gelir gurubuna sahip insanlar tarafından veya iş yerlerinde bu tür çalışmalara zaman ayırabilecek, eğitim düzeyi yüksek veya bilgisayar kullanımını bilen insanlar tarafından cevaplandırılır.

En önemli kolaylığı verilerin tasnifi, analizi, yorumlanması ve yayımının çok hızlı olmasıdır.

Deney

Etkisi ölçülecek etkenin bilimli kurallar ve koşullar altında denekler üzerinde uygulanması, deneklerin etkene verdiği cevapların ölçümü ve elde edilen sonuçların karşılaştırılarak karara varılması işlemlerini içeren bir araştırma türüdür. Çeşitli olaylar arasındaki neden sonuç ilişkilerine karar verebilmek için yapılan bir özel veri toplama yöntemidir. Bu yöntemin amacı, oluşturulan hipotezin sınanması için deneyler yapmak ve deneylerden anlamlı bilgiler elde etmektir.

Tarama

Toplumda var olan hastalıkların ortaya çıkarılması ve tedavisi amacına yönelik araştırmaların yapılmasıdır. Bu araştırmalarda ya toplum tümüyle taranır ya da örnekleme yöntemiyle seçilen bir kısım kişiler taranarak araştırılan konu hakkında tahminlerde bulunulmaya çalışılır.

Muayene

Her gün çok sayıda doktor tarafından değişik sağlık merkezlerinde binlerce hastanın muayene ve tedavisi yapılmaktadır. Bu muayeneler sırasında hastalıklarla ilgili çok değerli bilgiler elde edilir. Bu bilgiler poliklinik defterlerine işlenir ve daha sonra formlarla düzenlenerek ilgili yerlere gönderilir. Her muayene bir veya birden çok veri kaynağı olabilir. Bu nedenle muayene sonrası tutulan poliklinik defterleri toplumda en çok görülen hastalıklar hakkında önemli fikirler verir.

VERİLERİN ÖZETLENİP DÜZENLENMESİ – GRUPLAMA VE TABLOLAŞTIRMA (ÜNİTE 4)

Verilerin bir araştırma veya gözlem sonucunda elde edilmiş haline ham veri denir. Ham veriler tek başlarına bir anlam ifade etmezler. Araştırmacı veya kullanıcının bu tip verilerden bir sonuç çıkarması ya da bir yargıya varması oldukça zordur. Bu yüzden veriler kullanıcıların yararına sunulmadan önce birtakım işlemlerden geçmesi, özetlenmesi ya da sınıflandırılması gerekir. Sınıflandırma; verilerin birtakım özelliklere göre gruplanarak gruplar veya tablolar şeklinde özetlenmesidir. Gruplama verilerin sayısal olmayan sıklara dağıtılması, tablolaştırma ise verilerin sayısal sıklara dağıtılması olarak tanımlanabilir. Araştırmalarda denek sayısının fazla olması halinde, elde edilen bilgilerin teker teker incelenmesi yapılacak işlemleri zorlaştırır. Bu yüzden verilerin belirli kurallara göre sınıflandırılarak kullanılması gerekir.

TABLOLAŞTIRMA (TABLO YAPIMI)

Aşağıda sınıflamada kullanılacak terimler kısaca açıklanmıştır:

Sınıf Sınırı: Her sınıfın bir alt ve bir üst değeri vardır. Bunlara o sınıfın alt ve üst sınırı denir. Örneğin 15-19 sınıfının alt sınırı 15, üst sınırı ise 19' dur.

Sınıf Aralığı: Her sınıfın alt sınırı ile üst sınırı arasındaki farktır. Örneğin, 15-19 sınıfının sınıf aralığı 5'dir. Ard arda gelen iki sınıfın alt ya da üst sınırları arasındaki fark sınıf aralığını verir.

Sınıf Sayısı: Sınıflandırılmış bir veri için ard arda gelen sınıfların sayısıdır. Örneğin;

0 - 4
5 - 9
10 - 14
15 - 19
20 - 24
25 - 29
30 - 34

sınıflamasında sınıf sayısı 7'dir.

Sınıflandırma Kuralları

➤ Sınıf sınırları kesin olmalıdır. Sınıflar birbirine karışmamalıdır.

0 - 4
4 - 9
9 - 14

Yukarıda gösterilen örnekteki gibi bir sınıflandırma yapılmamalıdır. Çünkü 4 ve 9 iki sınıfta da gözükmektedir. Bu değerlerin hangi sınıfa ait olduğu karıştırılır. Doğru bir sınıflandırma aşağıdaki gibi olmalıdır;

0 - 4
5 - 9
10 - 14